

Mrtvá tradice

Naprosto odzbrojující prostota lidí pomatených mocí se dovede klidně zeptat na úplatek. Na nějaké výhody, na volnou vstupenku (ač mají desetkrát na to, aby si ji zaplatili). Dětská drzost přijde s požadavkem peněz od rodičů na věci, které by rodiče sami nikdy nepodporovali, ale protože to dítě chce, je mu dopředu vyhověno. Podpora čehokoliv zběsilého je téměř jasná. Lidé se domáhají dávek, třeba i demonstrují, protože mají práva. Měli by se domáhat práce. A kdo si dovoluje porušit tato práva na podporu, měl by pykat. Stejně tak, ve stejném konceptu posílá král vysokého úředníka, aby se dotázal na práva vyvoleného lidu. “Co s tím ten Hospodin udělá?!” Začaly chodit zprávy o prvních bojích a zdá se, že nebude problém, aby Nebúkadnesar brzo stál před Jeruzalémem. “Tak, co pro nás pan Hospodin udělá?! Je tu přece závazná tradice, že Hospodin chrání svoje lidi!”

Slabý král Sidkijáš proroka nejprve moc nechránil, určitě ne otevřeně před svými dvořany. Teď ale své dvořany k Jeremjášovi posílá, což muselo být pěkně komické:¹

¹ Slovo, které se stalo k Jeremjášovi od Hospodina, když k němu král Sidkijáš poslal Pašchúra, syna Malkijášova, a kněze Sefanjáše, syna Maasejášova, se slovy:
² Dotaž se, prosím, za nás Hospodina, protože babylonský král Nebúkadnesar proti nám vede válku. Snad s námi Hospodin bude jednat podle všech svých *dřívějších* obdivuhodných *činů* a *on* od nás odtáhne. (Jeremjášovo proroctví 21:1-2)

Jako by říkal: “Ty jsi s Hospodinem kamarád, dotaž se jej ty, Jeremjáši...” A proč by se neměli zeptat sami? Proč ne král sám? Copak je Sidkijáš něco více, než Chizkijáš, který před Hospodinem rozprostřel svůj příběh a příběh svého lidu jako svitek dopisu?² Je v tom mazanost. Dříve, než půjde sám, posílá dvořany: “Snad si nedovolí Hospodin nějak improvizovat, snad by neměl tolik odvahy se nás zříct!? My bychom mu udělali pěknou reklamu!”

A jak by si král Sidkijáš představoval Boží pomoc? Pravděpodobně tak, jak to bylo v dějinách několikrát, že se zbraně nájezdníků a agresorů obrátí proti nim samým a oni se v nějakém zmatení myslí pobijí.³ Jenže je to jinak:

³ Nato jim Jeremjáš řekl: Takto odpovězte Sidkijášovi: ⁴ Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Hle, obrátím válečné zbraně, které *jsou* ve vašich rukou, jimiž vedete válku proti babylonskému králi a proti Chaldejčům, kteří vás obléhají venku za hradbami, a shromáždím je doprostřed tohoto města. ⁵ Já sám budu bojovat proti vám vztaženou rukou a silnou paží, v hněvu, v zlobě a ve velikém rozhořčení ⁶ a pobiji obyvatele tohoto města, lidi i zvěř. Zemřou velkým morem. (Jeremjášovo proroctví 21:3-6)

Zbraně, které vojáci používali na válečném poli, budou použity uvnitř města. Jeden druhého pobije. Tak malá soudržnost, tak rozdělený Izrael! Všichni proti všem. Naši republiku neporucují jednotliví pomatení vůdci politických soldatesek, ale ničí nás naše vlastní nejednota. Nemůžeme se shodnout na tom, že budeme usilovat o dobro. Jsou tu

¹ Viz: Text Jeremjášova proroctví 38:5, kde je toto: “Král Sidkijáš řekl: Hle, je ve vaší ruce, protože král proti vám nic nezmuže.” dále je vidět slabý král (38:11) a nakonec přichází sám: (38:14-27)

² Viz: 2. kniha Královská 18. a 19. kapitola

³ Viz: 2. kniha Královská 19:32nn, v tomto případě to byl podle Hérodota mor, ale stávalo se, že se pobili mezi sebou, viz: Kniha Soudců 7:19nn

zájmy jednotlivých stran a jednotlivců. Co nejvíce urvat. Poprvé jsem měl dojem pod volebními billboardy zvláště jedné strany, že ti lidé, co se tam na mne usmívají, po mně něco chtějí. Já je neznám a oni už se mne ptají jako jedna politička, již jsem opakovaně slyšel říkat: “Dobrý den, jsem ráda, že vás poznávám... A co pro nás uděláte?!”

Nejde však jen o lid Izraele! Jde o Sidkijáše samotného, jde o krále. Nám to nepřipadne závažné. Ale je to tak, jako v britské monarchii. Babička Alžběta je symbolem Anglie! Když se s ní potkají vnuci, nejdříve ji políbí a pak se před ní pokloní. Zpívají: “God save The Queen!” Když padne Sidkijáš, padnou všichni:

⁷ Potom, je Hospodinův výrok, vydám judského krále Sidkijáše, jeho otroky, lid a ty, kteří zůstanou v tomto městě po moru, meči a hladu, do ruky babylonského krále Nebúkadnesara, do ruky jejich nepřátel a do ruky těch, kdo usilují o jejich život. Pobje je ostřím meče, neslituje se nad nimi, nebude mít soucit ani slitování. (Jeremjášovo proroctví 21:7)

A ono se to Sidkijášovi stalo téměř na vlas podobně. Proroctví Jeremjášovo (39:2nn) popisuje jeho konec detailně a beznadějně. Král utíká přes zahrady ven a je chycen v rovinách Jerišských. Jenže v tomto okamžiku by ještě útěk z města byl řešením. Je čas k záchraně. Sidkijáš dlouho váhal... Kdyby si vybral včas cestu života! Vše by ztratil, ale život by zachoval. Zdá se, že si nevážil života. Přitom, to je to nejdražší, co máme:

⁸ A tomuto lidu řekni: Toto praví Hospodin: Hle, kladu před vás cestu života a cestu smrti. ⁹ Ten, kdo zůstane v tomto městě, zemře mečem, hladem a morem; ale ten, kdo vyjde a přeběhne ke Chaldejčům, kteří vás obléhají, bude žít, kořistí se mu stane jeho duše. ¹⁰ Protože jsem obrátil svou tvář proti tomuto městu ke zlu a ne k dobru, je Hospodinův výrok, bude vydáno do ruky babylonského krále a *ten* ho spálí ohněm. (Jeremjášovo proroctví 21:8-10)

Zcela nepochopitelně se ale v řeči soudů objevuje ještě naděje na odvrácení pohromy. Čekali bychom nějaké rozřešení. Nějakou ceremoniální akci. Král by třeba měl odsloužit dvě mše a vykonat kající pouť k mariánskému paládiu. Je to tak? Ne ne, měl to udělat zcela jinak:

¹¹ Domu judského krále *řekni*: Slyšte Hospodinovo slovo: ¹² Dome Davidův, toto praví Hospodin: Zrána pomozte získat právo a vysvobodte okradeného z ruky utlačovatele, jinak vyšlehne můj hněv jako oheň, vzplane a kvůli vašim zvráceným činům neuhasne. (Jeremjášovo proroctví 21:11-12)

Hned zrána, okamžitě a rychle zjednejte spravedlnost. Někdo je okraden, někdo je utlačován? Pán Bůh vidí podstatu krize náboženství v tom, co lidé nedělají v nejbližším okolí! Ne v tom, co jakž takž stíhají. Nevytýká nedůslednost v chození do shromáždění a nezdá se mu neduchovní ten, kdo má vlastní názor, ale smrtelně mu vadí slepota duchovních lidí proti útlaku a bezpráví. A především hned, zrána a v nejbližším okolí. Ne za mořem v rozvojových zemích. Nejprve tady a doma.

Jenže to nedokážeme. A ani dnes. Nikdo nebojuje za své vlastní, za nejbližší okolí. Pořád se nám zdá, že nemůže být tak zle. Že by se to přece nemohlo stát! Mnoha Izraelitům se nezdálo možné, že by s nimi Němci, skutečně kulturní národ, mohl zacházet tak zle. Věřili, že jedou pracovat a svobodně žít. Jeli do pecí. Dnes se nám nezdá, že by ve střední Evropě mohlo být nějaké zvěrstvo totality. A podívejte se...

Oheň v lese, to je zásah na nejcennějším místě. Málo co je v Palestině tak vzácné, jako déle rostoucí dřeviny. Ba, přímo les!

¹³ Hle, *jsem* proti tobě, obyvatelko údolí, skálo roviny, *je* Hospodinův výrok. Říkáte: Kdo *by* nás napadl? Kdo *by* pronikl do našich příbytků? ¹⁴ Navštívím vás za ovoce vašich činů, *je* Hospodinův výrok, zapálím oheň v jejím lese a *ten* stráví celé její okolí. (Jeremjášovo proroctví 21:13-14)

Otázky k debatě:

1. Komické okamžiky mocných, to je palivo pod kotlem naděje. Stojí za to si všimat, jak je hra na pána Boha slabá a směšná! Pamatujete si nějaké *faux pas* všemocných lidí?
2. Samospád a samozřejmost tradice? Bůh je zavázán pomáhat! Je to tak? Proč máme vlastně tradici a v čem nám má pomáhat?
3. Mocní bývají strašně bezmocní. Co ale můžou dělat, pokud znají Hospodina?
4. Naděje v těžkých okamžicích. To je těžké rozhodování! Jde o holý život. Jak nám na holém životě záleží?
5. Nepatrné maličkosti. Kluk v jeslích... A zastání pro sociálně slabé, otroky, zastání pro slabé - právo! To by dokázalo zastavit babylónskou armádu? Věříte tomu? A co to znamená dnes?